

Dosarul nr. 3-181/23 (2-23149766-02-3-23102023)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chișinău
HOTĂRÎRE
În numele legii

24 octombrie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții de Apel Chișinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Dașchevici Grigore și Bostan Angela

Grefier

Ciubatfi Elena

Examinînd, în ședință publică, acțiunea în contencios administrativ depusă de Partidul Politic „Mișcarea Alternativă Națională” către Comisia Electorală Centrală, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” privind anularea Hotărîrii CEC nr. 1463 din 17.10.2023, obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită act administrativ individual - hotărîre de admitere integrală a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023,

A C O N S T A T A T :

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei:

La 20.10.2023, Partidul Politic „Mișcarea Alternativă Națională” (în continuare PP „MAN”), prin intermediul reprezentantului său, avocatul Mariana Barașianț, a sesizat Curtea de Apel Chișinău cu acțiunea în contencios electoral (în obligare), îndreptată către Comisia Electorală Centrală (în continuare CEC), terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” (în continuare PP „PAS”) prin care a solicitat:

- anularea Hotărîrii CEC nr. 1463 din 17.10.2023, „cu privire la contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber”;

- obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită act administrativ individual - hotărîre de admitere integrală a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023.

În motivarea acțiunii reprezentantul reclamantului, în redare succintă, a indicat că, la data de 5 octombrie 2023, PP „MAN” a depus în adresa CEC contestația nr. 048, înregistrată de către pârât sub nr. CEC-10ALG/1, prin care a solicitat:

1) Verificarea dacă persoana terță PP „PAS” are vre-un contract de prestări servicii încheiat cu „Poșta Moldovei” și dacă tarifele prevăzute în contract corespund celor stabilite de organul competent; dacă Î.S. „Poșta Moldovei” a livrat materiale ale PP „PAS” în raioanele țării în ultimile 3 zile, respectiv să constate câte livrări au fost efectuate și în ce destinații; în cazul în care se constată că Î.S. „Poșta Moldovei” a livrat materialele PP „PAS” în regiuni, să fie verificat ce fel de materiale au fost livrate și dacă acestea sunt achitate/produse din contul PP „PAS” sau din Fondul electoral al concurentului electoral PP „PAS”.

Comisia Electorală Centrală
Intrare Nr. *CEC-71877*
25 octombrie 2023

2) Dacă se constată încălcarea legislației cu privire la finanțarea campaniei electorale (având în vedere rezultatul verificărilor menționate supra), să fie aplicate sancțiunile în corespundere cu Codul electoral nr. 325/2023, fiind luat în calcul faptul că PP „PAS” a fost sancționat cu avertisment în cadrul acestui an calendaristic.

La data de 7 octombrie 2023, PP „PAS” a depus supliment la contestația menționată nr. 048/S, înregistrată cu nr. CEC-IOALG/1/S, cu prezentarea argumentelor și probelor suplimentare și solicitarea de constatare a faptului încălcării legislației cu privire la finanțarea campaniei electorale cu aplicarea sancțiunii prevăzute de Codul Electoral nr. 325/2022.

La data de 6 octombrie 2023, de către PP „MAN” a fost depusă și altă contestație, nr. 054, înregistrată de către CEC la data de 7 octombrie 2023 sub nr. CEC-10 ALG/2 prin care a solicitat constatarea faptului finanțării ilegale a campaniei electorale de către PP „PAS” și sancționarea acestuia conform prevederilor legale.

Menționează că, PP „PAS” a depus în adresa CEC referințe la contestațiile menționate, prin care a confirmat efectuarea achitărilor pentru imprimarea ziarelor RU și RO; dar și a confirmat executarea/ printarea materialelor electorale cu îndemnul „Votează PAS” până la începerea campaniei electorale, cu achitarea serviciilor după confecționarea acestora.

Contestațiile menționate supra au fost conexe într-o singură procedură administrativă, însă fără notificarea reclamantului în acest sens.

Pentru data de 12 octombrie 2023 a fost stabilită ședința de examinare a sesizărilor de către plenum Comisiei Electorale Centrale.

În cadrul ședinței de examinare, membrul raportor, Pavel Postică, a prezentat proiectul Hotărârii CEC, și atât prin proiectul de hotărâre, cât și în cadrul sesiunii de întrebări/ răspunsuri și propuneri s-a confirmat faptul că PP „PAS” a livrat, prin intermediul Î.S. Poșta Moldovei, la data de 5 octombrie 2023, ziare electorale, printate anterior datei de 6 octombrie, dar dateate cu 6 octombrie 2023 și achitate la data de 6 octombrie 2023.

Menționează reprezentantul reclamantului că, din definiția noțiunii de agitație electorală, dată la articolul 1 Codului electoral nr. 325/2022, se desprinde inclusiv acțiunea de pregătire a materialelor electorale. Respectiv, în corespundere cu prevederile articolului 3 din Codul electoral nr. 325/2022, este interzisă inclusiv acțiunea de pregătire a materialelor de agitație electorală până la începerea campaniei electorale, în cazul de față până la data de 6 octombrie 2023. La fel, membrul raportor a menționat că punctul 75 din Regulamentul cu privire la modul de furnizare, distribuie și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public nr. 1155/2023 stabilește că în perioada electorală furnizorii de publicitate vor efectua lucrări de pregătire, confecționare, distribuie și amplasare a publicității doar din mijloacele financiare virate din contul bancar cu destinația specială „Fondul electoral” cu achitarea în avans. Astfel, s-a concluzionat că acțiunile de pregătire a materialelor electorale pot fi realizate după achitarea în avans, faptul ce este posibil doar odată cu începerea campaniei electorale, adică 6 octombrie 2023. S-a propus, din considerentele de fapt și de drept arătate, ca Comisia să califice acțiunile reclamate prin contestațiile nr. CEC - 10ALG/1 și nr. CEC - 10ALG/3, drept acțiuni de agitație electorală desfășurate de către PP „PAS” înainte de perioada admisă prevăzută la alin. (3) art. 70 Codul electoral.

De asemenea, s-a constatat că panoul publicitar cu inscripția „Votează PAS”, cu inscripția „PUBLICITATE POLITICĂ PARTIDUL POLITIC ACȚIUNE ȘI SOLIDARITATE, CONFORM CONTRACTULUI NR. 1/09 DIN 29.09.2023, FACTURA NR. EAJ000755583 DIN 03.10.2023, AO ARTA ȘI CULTURA EVENIMENTULUT” a fost utilizat de către PP „PAS” la evenimentul de lansare. Cu

privire la acest aspect s-a menționat că, potrivit pct. 15 din Regulamentul cu privire la modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public nr. 1155/2023, se interzice utilizarea materialelor de publicitate politică în calitate de materiale de agitație electorală. În același context, potrivit pct. 28 din același Regulament, plata pentru publicitatea electorală se efectuează exclusiv din contul bancar cu destinația specială „Fondul electoral”, începând cu 6 octombrie 2023. Din materialele probatorii s-a atestat că panourile publicitare au fost instalate la data de 5 octombrie 2023, înainte din începerea campaniei electorale, și utilizate în cadrul evenimentului de lansare a candidaților la alegeri locale generale din 5 noiembrie 2023.

Având în vedere aceste și alte constatări ale membrului raportor al CEC, s-a propus următorul dispozitiv a Hotărârii:

1) Se admit parțial contestațiile înregistrate sub nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și CEC-10ALG/2023 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber pentru circumstanțele de fapt și de drept arătate în partea motivantă a prezentei hotărâri.

2) Se constată încălcarea de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a art. 70 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022 și se aplică sancțiune sub formă de avertisment.

3) Se atenționează persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele cu funcții de răspundere și funcționarii publici asupra necesității respectării legislației electorale, inclusiv de a se abține de la utilizarea resurselor administrative prin implicarea persoanelor cu statut de demnitate publică în campania electorală.

4) Se remite prezenta hotărâre Cancelariei de Stat și Ministerului Afacerilor Interne pentru examinarea celor expuse privind elementele de utilizare a resurselor administrative și, după caz, pentru adoptarea măsurilor de rigoare.

5) Hotărârea se remite spre informare participanților la procedura administrativă.

6) Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării, se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale și poate fi contestată în decurs de 3 zile, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (adresa: str. Teilor nr. 4, mun. Chișinău).”.

Indică reprezentantul reclamantului că, hotărârea respectivă a fost pusă la vot și a acumulat două voturi „pentru”, două voturi „contra” și patru abțineri de la vot.

Conform procesului-verbal al ședinței CEC din 12 octombrie 2023, după respingerea proiectului hotărârii, plenul Comisiei Electorale Centrale nu s-a pronunțat referitor la amânarea acestei chestiuni sau referitor la alte acțiuni ce urmează a fi întreprinse în cadrul procedurii administrative.

Având în vedere situația descrisă supra, și prevederile art. 135 Codului Administrativ, pct. 135 - 139 Regulamentului de activitate, dar și termenii speciali de contestare prevăzute pentru perioada electorală, PP „MAN” a depus cerere de chemare în judecată (dosarul nr. 3-171/23) cu solicitarea anulării actului administrativ individual din 12 octombrie 2023, adoptat prin comportament concludent și prin care au fost respinse contestațiile depuse; precum și solicitând obligarea pârâtului Comisia Electorală Centrală să emită act administrativ individual - hotărârea de admitere contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023. Această cerere de chemare în judecată a fost declarată inadmisibilă și la moment recursul este examinat de Curtea Supremă de Justiție.

Menționează reprezentantul reclamantului că, după depunerea cererii de chemare în judecată menționată supra, a doua zi, CEC a anunțat că la ședința din data de 17 octombrie 2023 vor fi examinate examinate aceleași contestații - nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie

2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023, nr. CEC- 10ALG/2 din 7 octombrie 2023.

La anunțarea ordinii de zi, reprezentantul PP „MAN” a propus excluderea de pe ordinea de zi a subiectului respectiv, ca motiv fiind invocată inclusiv existența dosarului cu același obiect pe rolul instanțelor de judecată; reprezentantul PP „PAS” a susținut această propunerea. Propunerea nu a acumulat numărul necesar de voturi și, respectiv, a fost supus examinării un alt proiect de hotărâre.

În acest context reprezentantul reclamantului subliniază că, în cadrul examinării contestațiilor la data de 17 octombrie 2023 a fost schimbat raportorul, fără a fi făcute careva mențiuni în acest sens. De asemenea, în cadrul examinării contestațiilor la data de 17 octombrie 2023, nu a fost clarificată procedura: este continuare (atunci care ar fi actul de prelungirea termenului de examinare, expirat la data de 12 octombrie 2023), reluarea (atunci care ar fi temei de drept pentru această) sau poate a fost aplicată altă procedură.

În drept, reprezentantul reclamantului menționează că, art. 135 alin. (6) al Codului administrativ prevede că, orice abținere de la vot este considerată drept vot negativ. Art. 101 alin. (1) al Codului electoral prevede că, hotărârea pe marginea contestațiilor se adoptă cu votul majorității absolute a membrilor organului electoral, în conformitate cu procedura descrisă în regulamentul de activitate al acestui organ. A mai făcut referire în acest sens și la pct.pct. 135-139 ale Regulamentului de activitate a Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea nr. 1098/2023.

În contextul normelor enunțate conchide că, odată ce membrii CEC la data de 12 octombrie 2023 au votat 2 voturi „pentru”, 2 voturi „împotriva”, iar 4 abțineri sunt considerate voturi „împotriva”, rezultă că proiectul de hotărâre a fost respins în întregime la data de 12 octombrie 2023.

În astfel de situație, și având în vedere depunerea acțiunii în justiție, în opinia reprezentantului reclamantului, CEC urma nici să nu pună pe ordinea de zi aceeași chestiune sau să menționeze expres că prin examinarea repetată acceptă argumentele din cerere de chemare în judecată.

În această ordine de idei, urma să fie adoptat un alt proiect de hotărâre, cu constatarea încălcărilor semnalizate pârâtului și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare pentru fiecare caz separat.

Făcînd trimitere la prevederile art. 102 alin. (2) al Codului electoral, reprezentantul reclamantului menționează că, în speță se constată 2 încălcări diferite comise de PP „PAS” și, respectiv, CEC urma a aplica două sancțiuni diferite.

Deasemenea, având în vedere că ambele încălcări depistate și confirmate de reprezentanții PP „PAS” sunt conexe și țin de finanțarea campaniilor electorale, or prevederile legale citate supra stabilesc foarte clar necesitatea achitării în avans a tuturor materialelor tipărite în campanie electorală din contul bancar cu destinație specială „Fond electoral”, dar și luând în considerare faptul aplicării avertismentului PP „PAS” de către Comisia Electorală Centrală prin Hotărârea nr. 1162 din 14 iulie 2023, consideră reprezentantul reclamantului că PP „PAS” urmează a fi aplicată sancțiunea de avertisment și de lipsirea de alocații de la bugetul de stat pe un termen de 2 luni.

Solicitările reclamantei:

- anularea Hotărîrii CEC nr. 1463 din 17.10.2023, „cu privire la contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber”;

- obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită act administrativ individual - hotărâre de admitere integrală a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023.

Expunerile pîrîtului asupra aspectelor de drept și de fapt ale acțiunii în contencios administrativ:

Prin referința depusă, autoritatea publică pîrîtă, Comisia Electorale Centrale a solicitat respingerea acțiunii PP „MAN” ca neîntemeiată, cu menținerea hotărârii CEC nr. 1463 din 17 octombrie 2023. În motivarea acesteia a susținut argumentele care au stat la baza emiterii Hotărârii CEC nr. 1463 din 17.10.2023, „cu privire la contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber”

Explicațiile participanților la proces prezentate în cadrul sedinței de judecată:

Reprezentantul reclamantului PP „MAN”-avocatul Mariana Barașianț, în ședința instanței de judecată a susținut integral argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, a solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat.

Pîrîta Comisia Electorale Centrale, reprezentată de Rotari Iulia, în ședința de judecată a pledat pentru respingerea acțiunii depuse de PP „MAN”.

Reprezentantul terțului PP „PAS”- Gherciu Sergiu, a menționat că Hotărârea CEC nr. 1463 din 17 octombrie 2023 este una legală și întemeiată, considerent din care solicită respingerea acțiunii înaintate de PP „MAN”.

Motivele hotărîrii:

Acțiunea înaintată de PP „MAN” este admisibilă dar neîntemeiată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare de Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 2. Reglementarea raporturilor administrative

(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domeniul specific de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Articolul 3. Scopul legislației administrative

Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înlăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Articolul 5. Activitatea administrativă

Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Articolul 10. Actul administrativ individual

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 17. Dreptul vătămat

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 20. Acțiunea în contencios administrativ

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 39. Accesul liber la justiție

(1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Articolul 189. Înaintarea acțiunii în contencios administrativ

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Articolul 191. Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ

(3) Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Națională a Moldovei, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.

La capitolul dat, Completul judiciar menționează că, în temeiul prevederilor menționate, soluționarea prezentei cauze ține de competența Curții de Apel Chișinău. Or, potrivit art. 91 alin. (5) Cod electoral, acțiunile în contencios administrativ privind legalitatea deciziilor organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art.68 alin.(5¹), a hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și a deciziilor Consiliului Audiovizualului care au tangență cu reflectarea alegerilor, precum și cele privind acțiunile/inacțiunile acestora se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău.

Articolul 209. Termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ

(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, **dacă legea nu prevede altfel**. Acest termen începe să curgă de la:

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă.

Art. 95 alin. (1) Cod electoral prevede că, în perioada electorală, **termenul general** de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea **sau a fost adoptată hotărârea**.

În condițiile cadrului legal prestat, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău concluzionează că acțiunea înaintată de PP „MAN”, întrunește condițiile de admisibilitate.

Analiza fondului acțiunii de control normativ;

Conform art. 206 Cod administrativ, (1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare);

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. b), f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e).

Conform art. 225 Cod administrativ, (1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Potrivit art. 219 alin. (1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

Cu raportare la litigiul dedus judecătii, relevante spetei sunt următoarele reglementări legislative:

Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022:

Articolul 1. Noțiuni generale

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noțiuni generale:

agitație electorală – apeluri, declarații, precum și acțiuni de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum;

Comisia Electorală Centrală – autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

resurse administrative – resurse umane, financiare și materiale de care dispun în egală măsură persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele cu funcții de răspundere și funcționarii publici și care derivă din controlul acestor persoane asupra personalului, a resurselor financiare și a alocațiilor din bugetul public național, din accesul la facilitățile publice sau din administrarea de către aceste persoane a bunurilor mobile și imobile ce fac parte din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;

Articolul 18. Misiunea Comisiei Electorale Centrale

Misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Articolul 25. Atribuțiile generale ale Comisiei Electorale Centrale

În calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală:

t) aplică sau solicită aplicarea sancțiunilor, stabilite de prezentul cod, de Legea nr.294/2007 privind partidele politice și de alte acte normative aferente, pentru încălcarea legislației electorale, precum și sesizează organele competente privind faptele pasibile de răspundere contravențională sau penală;

w) dispune de drept de acces la informațiile deținute de autoritățile publice de toate nivelurile și la registrele de stat, precum și la datele deținute de instituțiile private și băncile licențiate, inclusiv la datele cu caracter personal, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 32. Actele administrative ale Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia Electorală Centrală adoptă hotărâri cu votul majorității absolute a membrilor săi. Hotărârile de modificare și de abrogare a hotărârilor adoptate anterior se adoptă în aceleași condiții.

(2) Hotărârile Comisiei Electorale Centrale, adoptate în limitele competenței acesteia, sunt acte administrative cu caracter individual sau normativ, executorii pentru organele electorale ierarhic inferioare, pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de forma juridică de organizare, pentru persoanele cu funcții de răspundere, partidele politice și organele acestora, concurenții electorali și alți subiecți cărora li se adresează, precum și pentru toți cetățenii.

Articolul 50. Principiile de finanțare a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali și a participanților la referendum

Finanțarea, precum și susținerea materială sub orice formă a grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale se realizează cu respectarea următoarelor principii:

a) principiul legalității, prin respectarea prevederilor prezentului cod și ale cadrului legal conex;

b) principiul egalității de șanse sau al tratamentului egal în procesul electoral, inclusiv prin asigurarea echilibrului de gen și a accesului persoanelor cu nevoi speciale;

c) principiul transparenței veniturilor și cheltuielilor, prin prezentarea în mod corect și obiectiv de către concurenții electorali, grupurile de inițiativă, candidații independenți și participanții la referendum a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă și publicarea acestora;

d) principiul independenței grupurilor de inițiativă, a candidaților independenți, a concurenților electorali și a participanților la referendum față de donatori;

e) principiul integrității campaniei electorale;

f) principiul proporționalității în realizarea procedurilor electorale, inclusiv în aplicarea sancțiunilor de către organele electorale.

Articolul 56. Regimul conturilor bancare cu mențiunea "Fond electoral"/"Destinat grupului de inițiativă"

(3) În cazul partidelor politice și al blocurilor electorale, contul cu mențiunea "Fond electoral"/"Destinat grupului de inițiativă" poate fi deschis și până la înregistrarea concurentului electoral, a participantului la referendum sau a grupului de inițiativă. Încasările mijloacelor bănești pe acest cont se vor face doar după ce concurentul electoral, participantul la referendum sau grupul de inițiativă va fi înregistrat. Transferurile mijloacelor bănești de pe acest cont se vor face doar după ce concurentul electoral, participantul la referendum sau grupul de inițiativă va fi înregistrat, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua alegerilor.

Articolul 70. Agitația electorală

(1) Cetățenii Republicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass-mediei, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

(3) Indiferent de tipul scrutinului, campania electorală începe la data înregistrării concurentului electoral, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua votării, și se încheie la data anulării înregistrării concurentului electoral sau în ziua de vineri înainte de ziua votării. În cazul alegerilor prezidențiale și al celor locale, candidații care au trecut în al doilea tur de scrutin pot desfășura campanie electorală după stabilirea datei celui de-al doilea tur de scrutin prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale, dar nu mai târziu de 10 zile înainte de ziua alegerilor.

(6) Se interzice candidaților să utilizeze resursele administrative, inclusiv prin lansarea sau participarea la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public național, utilizarea echipamentelor, a mijloacelor și a bunurilor publice în perioada electorală. Autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decât pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.

Articolul 97. Competența autorităților publice în examinarea contestațiilor

(2) Pornind de la prevederile prezentului cod și ale altor acte normative conexe, competența de examinare a contestațiilor revine: 2) Comisiei Electorale Centrale – în cazul contestațiilor depuse în condițiile prezentului capitol.

Articolul 101. Soluționarea contestațiilor

(1) Hotărârea pe marginea contestațiilor se adoptă cu votul majorității absolute a membrilor organului electoral, în conformitate cu procedura descrisă în regulamentul de activitate al acestui organ.

(2) Organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte următoarele soluții:

b) să admită integral sau parțial contestația;

d) să constate încălcările prevederilor cadrului normativ electoral și/sau să oblige părțile să înlăture încălcările stabilite;

e) să aplice sau să solicite aplicarea sancțiunilor pentru încălcările constatate.

Prevederi relevante ale Regulamentului privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1155 din 4 august 2023, sunt următoarele:

15. Publicitatea politică, electorală sau mesajul de interes public trebuie să fie ușor de identificat și deosebit de către consumator, fără ca acesta să aibă cunoștințe speciale pentru a le desluși. Pentru a preveni confuzia în rândul consumătorilor de publicitate și în special al alegătorilor, în perioada indicată la pct.7) lit. b) se interzice difuzarea publicității politice. Se interzice utilizarea materialelor de publicitate politică în calitate de materiale de agitație electorală.

19. Fiecare material de publicitate politică, electorală sau mesaj de interes public difuzat trebuie să includă specificațiile privind transparența acesteia: denumirea lizibilă, ușor de deslușit și inteligibilă, a furnizorului care l-a comandat și numele/denumirea subiectului publicității sau mesajului de interes public. În specificațiile privind transparența se poate folosi numele/denumirea completă, acronimele sau logotipul distinctiv. Specificațiile privind transparența fiecărui material difuzat trebuie să includă genericul „Publicitate politică”, „Publicitate electorală” sau „Mesaj de interes public” și să fie însoțit de mențiunea „Achitat conform facturii nr. _____ din _____ 20__”.

20. Producerea publicității politice, electorale și mesajelor de interes public se va efectua doar în baza contractului/actului juridic în formă scrisă încheiat între furnizor și producător, cu excepția cazului prevăzut la pct. 11.

28. Plata pentru publicitate electorală se efectuează exclusiv din contul „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă”.

75. În perioada electorală, furnizorii de publicitate vor efectua lucrări de pregătire, confecționare, distribuire și amplasare a publicității pe afișe publicitare doar din mijloacele financiare virate în contul „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă”, cu achitarea în avans. Pentru a preveni utilizarea resurselor financiare ocolind contul cu mențiunea „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă”, este interzisă donația afișelor publicitare, a căror destinație finală a fost ajustată în perioada electorală și a implicat utilizarea resurselor financiare care nu sunt reflectate în contul cu mențiunea „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă” pentru utilizare în campania electorală.

85. Distribuirea/difuzarea publicității politice sau electorale prin intermediul serviciilor poștale se poate realiza conform prevederilor Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016, doar în baza contractului în formă scrisă încheiat între furnizorul publicității ori distribuitorul care acționează în numele acestuia și furnizorul de servicii poștale. În perioada electorală, furnizorii de servicii poștale îi vor trata în mod egal pe furnizorii de publicitate sau pe distribuitorii care acționează în numele acestora în ceea ce privește tarifele aplicate.

Prevederi relevante ale Legii cu privire la publicitate, nr. 62 din 17.03.2022, sunt următoarele:

Articolul 3. Semnificația noțiunilor utilizate

Noțiunile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificații:

consumator de publicitate – persoana al cărei interes este suscitat în raport cu obiectul publicității;

difuzor de publicitate – orice persoană, inclusiv mass-media, care difuzează publicitate către consumatorii de publicitate;

distribuitor de publicitate – persoana care distribuie publicitate către difuzorul de publicitate în interesul furnizorului de publicitate;

Cu raportare la speța în cauză, Completul judiciar reține că, PP „MAN” a depus la Comisia Electorală Centrală o contestație, înregistrată sub nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023.

În motivarea contestației nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, s-a invocat că, în spațiul public au apărut poze cu un transport al Î.S. „Poșta Moldovei” având seturi de ziare marcate cu simbolica PAS și cu sloganul „/pas/ pentru Moldova”, „/pas/ для Молдовы”, acțiunea având loc în orașul Rîșcani, raionul Rîșcani.

Se menționează că materialele sunt repartizate, aparent, cu folosirea resursei administrative și constituie fie publicitate politică, fie publicitate electorală. În cazul în care materialul conține indicii că este o publicitate politică, să se țină cont că, potrivit Codului electoral, începând cu 6 octombrie 2023, este interzisă repartizarea publicității politice. În cazul în care materialul corespunde criteriilor publicității electorale, este o fraudare a legii prin imprimarea materialelor electorale înainte de campania electorală, respectiv din surse care nu sunt din contul „Fond electoral” și care nu vor fi contabilizate și raportate corect.

În sensul celor formulate în contestație, PP „MAN” a solicitat Comisiei Electorale Centrale: 1) admiterea contestației spre examinare; 2) verificarea dacă PP „PAS” are vreun contract de prestări servicii încheiat cu Î.S. „Poșta Moldovei” și dacă tarifele prevăzute în contract corespund celor stabilite de organul competent; 3) verificarea dacă Î.S. „Poșta Moldovei” a livrat materiale ale PP „PAS” în raioanele țării în ultimele 3 zile și constatarea numărului de livrări și destinației acestora; 4) în cazul în care se constată că Î.S. „Poșta Moldovei” a livrat materialele PP „PAS” în regiuni, verificarea conținutului materialelor livrate și dacă acestea sunt achitate/produse din contul PP „PAS” sau din contul „Fond

electoral” al concurentului electoral PP „PAS”; 5) în cazul constatării încălcării legislației cu privire la finanțarea campaniei electorale, aplicarea sancțiunilor în corespundere cu prevederile Codului electoral nr. 325/2022.

Pe 7 octombrie 2023, PP „MAN” a depus un supliment la contestație, înregistrată cu nr. CEC-10ALG/1/S. În motivarea acesteia a indicat că, după ce a depus contestația, în spațiul public a apărut o știre în care este citată Adriana Vlas, consilieră în fracțiunea PAS din Parlament, care a confirmat că PAS, în calitate de concurent electoral, are un contract de transportare a materialelor electorale încheiat cu Î.S. „Poșta Moldovei” și aceste cheltuieli vor fi reflectate în raportul privind finanțarea campaniei electorale la situația din 6 octombrie curent.

Se mai indică că Î.S. „Poșta Moldovei” a venit cu o reacție pe contul său oficial de Facebook, susținând, în legătură cu transportarea materialelor electorale de către curierii săi, că este furnizor de servicii de livrare a trimerilor de curierat pe întreg teritoriul țării și că livrează contra plată inclusiv materiale electorale.

Din declarațiile făcute de PAS și Î.S. „Poșta Moldovei”, PP „MAN” conchide că materialele transportate și descărcate în orașul Rîșcani sunt ziare de publicitate electorală, prin urmare legea este fraudată vădit prin imprimarea materialelor electorale înainte de campania electorală, respectiv din surse care nu sunt din contul „Fond electoral” și care nu vor fi contabilizate și raportate corect.

Reiterează că imprimarea publicității electorale din alte surse decât din contul „Fond electoral”, înainte de începerea campaniei electorale și cu încălcarea cadrului normativ privind finanțarea campaniei electorale, este ilegală.

PP „MAN” a mai indicat că, la 7 octombrie 2023, reprezentantului MAN i-a fost oferit un ziar al PAS cu titlul „Un /pas/ pentru Moldova”, iar în subsolul paginii este imprimat textul „Publicitate electorală. Alegeri locale generale din 5 noiembrie 2023. PP Partidul Acțiune și Solidaritate. Cont de plată nr. 00000000099 din 06.10.2023, achitat conform ordinului de plată nr. 2009 din data de 06.10.2023. Tiraj 500 000 exemplare, tipărit la Tipografia Edit Tipar Grup.”

Subliniază că, conținutul ziarului, este identic cu cel repartizat la data de 5 octombrie 2023 în raionul Rîșcani, cu excepția faptului că acela din 7 octombrie este în limba rusă.

În concluzie, deoarece ziarul conține textul conform căruia achitarea s-a făcut pe 6 octombrie 2023, iar ziarele au fost distribuite efectiv în data de 5 octombrie 2023, consideră că informația privind data achitării este una falsă.

Urmare celor menționate, prin suplimentul din 7 octombrie 2023, PP „MAN” și-a concretizat solicitările, și anume: 1) a conexa suplimentul la contestația nr. 048 din 05.10.2023, înregistrată la Comisie sub nr. CEC-10ALG/1 din aceeași dată; 2) a verifica toate livrările efectuate de Î.S. „Poșta Moldovei” pentru PAS în ultimele 5 zile, inclusiv prin stabilirea destinației și volumului livrărilor; 3) a verifica sursa din care a fost achitat contractul cu Î.S. „Poșta Moldovei”; 4) în cazul constatării încălcării legislației cu privire la finanțarea campaniei electorale, a aplica sancțiuni în corespundere cu prevederile Codului electoral nr. 325/2022.

O contestație similară, înregistrată la Comisia Electorală Centrală sub nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023, a fost depusă de doamna Marina Tauber, prin care se solicită: 1) a admite contestația spre examinare; 2) a solicita de la subiecții electorali vizați informația cu privire la contractul publicitar contestat și a verifica minuțios perioada de realizare a comenzii, data semnării contractului, data realizării machetei materialului publicitar, data pregătirii matricei pentru tipar, data executării tiparului, tirajul materialului publicitar, data efectuării transferului mijloacelor financiare din contul „Fond electoral”, prețul de piață al serviciilor de tipar, data încheierii contractului de distribuție cu Î.S. „Poșta

Moldovei”, prețul de piață contractat; 3) a sancționa concurentul electoral PP „PAS” pentru încălcarea legislației electorale; 4) a anula înregistrarea concurentului electoral PP „PAS” pentru folosirea mijloacelor financiare nedeclarate; 5) a sesiza organele procuraturii pentru investigarea cazului de falsificare a documentelor oficiale, inclusiv contabile.

Doamna Marina Tauber, prin contestația sa nr. CEC-10ALG/3, susține că pregătirea unui tiraj de 500 000 de exemplare nu poate fi realizată într-o singură zi. Astfel, doar machetarea, pregătirea matricei și însuși procesul de tipărire poate dura câteva zile. Susține că aceste fapte denotă că în această ilegalitate sunt complice concurentul electoral PAS, tipografia ca producător al materialului publicitar și I.S. „Poșta Moldovei”, în calitate de distribuitor. Iar datele de identificare de pe ziar, precum că totul a fost comandat, contractat și tipărit la data de 6 octombrie curent, le consideră un fals ce necesită a fi verificat de către organele de drept în condițiile Codului penal. Consideră că, prin acțiunile sale, PP „PAS” a încălcat art. 50, 54 alin. (6) și 56 din Codul electoral nr. 325/2022 și punctele 20, 28, 75 și 85 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1155/2023.

Mai consideră autoarea contestației că PAS, în complicitate cu tipografia și I.S. „Poșta Moldovei”, a încălcat legislația electorală prin folosirea resursei administrative, mijloace financiare nedeclarate, achitarea mijloacelor financiare din contul „Fond electoral” înainte de termenul legal admisibil, contractarea, tipărirea și distribuirea materialelor publicitare înainte de termenul legal admisibil, începerea agitației electorale înainte de termenul legal permis, falsificarea datelor de identificare în materialul publicitar, cu falsificarea evidentă a raportului financiar la situația din 6 octombrie 2023.

Se mai reține că, PP „MAN” a mai depus la Comisia Electorală Centrală o contestație, înregistrată sub nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023, conform căreia la data de 5 octombrie 2023, în scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” a fost instalată o scenă cu panouri publicitare ce conțin inscripții electorale, prin care se identifică denumirea PAS.

Menționează că, la data de 6 octombrie 2023, în prima zi de campanie electorală, la ora 16:00, pe această scenă și pe fundalul acelor bannere, a avut loc evenimentul de lansare în campanie a candidaților PAS în alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023. Înregistrările video și foto sunt publice și elementele respective pot fi clar desprinse de acolo. La evenimentul care a început la ora 16:00 a participat conducerea PAS, inclusiv Primul ministru al Republicii Moldova, Dorin Recean, care au îndemnat oamenii să voteze PAS pe toate buletinele de vot. Totodată, pe pagina web oficială a administrației publice locale Chișinău, intruniri.chisinau.md, este înregistrată declarația prealabilă depusă de PAS, unde indică motivul evenimentului: „Întâlnire cu alegătorii” cu scopul: „Realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023”.

Contestatarul a subliniat că panourile publicitare de pe scenă, atât pe 5 octombrie 2023, cât și pe 6 octombrie 2023, în timpul evenimentului de lansare, conțineau următoarea inscripție: „Publicitate politică Partidul Politic Partidul Acțiune și Solidaritate, conform contractului nr. 1/09 din 29 septembrie 2023, factura nr. EAJ000755583 din 3 octombrie 2023, A.O. „Arta și Cultura Evenimentului”. Inscripția este scrisă cu un font foarte mic raportat la mărimea bannerelor și cu o culoare care se pierde pe fundal. Pe aceste panouri se disting clar inscripțiile „VOTEAZĂ PAS. ECHIPA EUROPA” și „PENTRU O MOLDOVĂ EUROPEANĂ”. Autorul contestației afirmă că materialele vândit electorale care, în primul rând, conțin îndemnul la vot „VOTEAZĂ PAS” și, în al doilea rând, sunt produse/amplasate de un concurent electoral, sunt calificate de PAS ca „Publicitate politică” și au fost printate/executate înainte de începutul campaniei electorale.

În acest sens, autorul susține că evenimentul de lansare în campanie electorală pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023 (atât scena, cât și tot echipamentul tehnic, bannerele electorale etc.), fiind desfășurat în timpul campaniei electorale, a fost finanțat din alte surse decât din contul „Fond electoral” al concurentului electoral PAS.

În drept, autorul sesizării invocă art. 3 din Legea nr.62/2022 cu privire la publicitate, art. 70 alin.(3) din Codul electoral nr. 325/2022 și pct.7, 15 și 28 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1155/2023.

În concluzia celor formulate, MAN solicită: 1) examinarea prezentei contestații; 2) constatarea faptului finanțării ilegale a campaniei electorale de către PAS; 3) sancționarea PAS pentru încălcarea legislației.

Conform art. 44 alin. (4) din Codul administrativ, pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică. Fiecare participant participă în cadrul procedurii administrative în mod independent față de ceilalți participanți.

Potrivit art. 80 alin. (1) Cod administrativ, în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexe, chiar dacă scopul lor este diferit...

Astfel, în temeiul normelor menționate și având în vedere că prin contestațiile nr. CEC-10ALG/1, CEC-10ALG/2 și CEC-10ALG/3 se reclamă acțiuni de agitație electorală prin tipărirea și distribuirea unui ziar, material electoral, de către PP „PAS” înaintea începerii perioadei electorale, prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei”, precum și utilizarea panourilor cu mențiunea „publicitate politică” la evenimentul de lansare în campanie electorală din 6 octombrie 2023, pentru a asigura realizarea eficientă a procedurilor administrative, conform principiilor prevăzute la art. 28 și 29 din Codul administrativ, Comisia Electorală Centrală a decis conexarea contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale MAN și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber și examinarea lor în cadrul unei proceduri administrative.

Prin scrisoarea din 6 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală a solicitat PP „PAS” referința asupra celor invocate în contestația nr. CEC-10ALG/1, iar prin scrisoarea CEC nr.8/3175 din 7 octombrie 2023, a fost solicitată referința pe marginea contestației nr. CEC-10ALG/2.

Conform referințelor înregistrate la Comisia Electorală Centrală sub nr. CEC-10ALG/1/R și CEC-10ALG/3/R din 10 octombrie 2023 asupra contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 și CEC-10ALG/3, PP „PAS” le califică drept neîntemeiate, solicitând respingerea acestora pentru lipsa încălcării legislației electorale.

În argumentarea respingerii contestațiilor, PP „PAS” a invocat prevederile art. 54 alin. (6), 56 alin. (1) și (3) și 70 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022 și a susținut că achitarea pentru serviciile de tipărire a ziarului și pentru serviciile de livrare a fost efectuată la data de 6 octombrie 2023, din contul cu mențiunea „Fond electoral”. PP „PAS” prezentând 2 ordine de plată din 6 octombrie 2023, destinația plăților fiind: „Plata pentru imprimare ziare RU conform contului nr. 99 din 06.10.2023” și „Plata pentru imprimare ziare RO conform contului nr. 99 din 06.10.2023”. Adițional, a prezentat contractul nr.

4671/6/2023 din 2 octombrie 2023 încheiat între Î.S. „Poșta Moldovei” și PAS, precum și copia de pe ziarul care este obiect al contestației nr. CEC-10ALG/1.

În partea ce vizează contestația nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023, prin referința înregistrată la Comisia Electorală Centrală sub nr. CEC-10ALG/2/R din 10 octombrie 2023, PP „PAS” a menționat că la 21 septembrie 2023 a înregistrat declarația prealabilă privind desfășurarea în ziua de 6 octombrie 2023 în scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” a evenimentului „Realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023”. Totodată, compania responsabilă de organizarea evenimentului a comunicat că nu are suficiente capacități, fiind implicată în lucrări de amenajare necesare pentru Ziua Națională a Vinului și, respectiv, a venit cu solicitarea ca pregătirile pentru eveniment să aibă loc în zilele de 5 - 6 octombrie 2023. În același timp, menționează că PP „PAS” a încheiat contractul de prestări servicii nr. 1/09 cu A.O. „Arta și Cultura Evenimentului”, care avea drept obiect achiziționarea evenimentului de lansare pentru ziua de 6 octombrie 2023, și anume: construcție scenă, tehnica necesară, bannere etc.

Susține că serviciile de achiziționare a evenimentului au fost achitate din contul cu mențiunea „Fond electoral” la data de 6 octombrie 2023, anexând ordinul de plată în acest sens. Totodată, PP „PAS” mai notează că, după ce a fost amenajată scena, textul „VOTEAZĂ PAS” a fost acoperit în modul corespunzător pentru a nu fi identificate elemente de agitație electorală, acest aspect fiind confirmat și de autorul contestației. În drept, PP „PAS” invocă art. 16 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, art. 56 alin. (1) și (3) și 70 din Codul electoral nr. 325/2022.

În concluzia celor arătate, PP „PAS” a solicitat CEC constatarea, pe marginea contestației formulate de către PP „MAN”, a lipsei încălcării legislației electorale și respingerea ca neîntemeiată a contestației nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023.

Prin scrisoarea din 6 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală a solicitat Î.S. „Poșta Moldovei” informația privind existența raporturilor juridice între Î.S. „Poșta Moldovei” și PP „PAS”, cu prezentarea documentelor confirmative în acest sens, precum și o copie a ziarului distribuit.

În răspunsul său din 6 octombrie 2023, înregistrat la Comisia Electorală Centrală cu nr. CEC-7/7683, Î.S. „Poșta Moldovei” a menționat că livrarea trimerilor la adresele oficiilor teritoriale ale beneficiarului PAS se realizează în baza contractului nr. 4671/6/2023 din 2 octombrie 2023. Potrivit punctelor 2.1.4 și 4.6 din contract, beneficiarul prezintă prestatorului Î.S. „Poșta Moldovei” trimerile ambalate, iar răspunderea privind conținutul trimerilor revine exclusiv beneficiarului, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

În partea ce privește solicitarea prezentării unui exemplar al ziarului, Î.S. „Poșta Moldovei” relevă că s-a angajat să livreze trimerile la adresele stipulate în contract, în volum integral, nefiind deschis, verificat/păstrat conținutul acestor trimiteri.

În speță se reține că, Comisia Electorală Centrală a inclus pe ordinea de zi a ședinței din 12 octombrie 2023 proiectul hotărârii privind examinarea contestației nr. CEC10ALG/1 din 05 octombrie 2023, completată prin suplimentul nr. CEC10ALG/1/S din 07 octombrie 2023 și contestației nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023 depuse de PP „MAN”.

Conform procesului-verbal nr. 171 al ședinței extraordinare a Comisiei Electorale Centrale din 12 octombrie 2023, proiectul de hotărâre propus asupra contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 05 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023 depuse de PP „MAN” nu a acumulat numărul necesar de voturi și nu a fost aprobat.

La 15 octombrie 2023, Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, solicitând anularea actului administrativ individual din 12 octombrie 2023, prin care au fost respinse contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 05 octombrie 2023, nr. CEC10ALG/1/S din 07 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023, cu obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită actul administrativ individual – hotărârea de admitere a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 05 octombrie 2023, nr. CEC10ALG/1/S din 07 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023.

Fiind investită cu judecarea cauzei, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 17 octombrie 2023, a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de PP „MAN” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț PP „PAS”, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, din motiv că reclamantul nu poate revendica încălcarea prin activitatea administrativă a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Instanța de judecată a motivat soluția de inadmisibilitate a acțiunii prin faptul că procedura administrativă de examinare a contestațiilor depuse de PP „MAN” nr. CEC-10ALG/1 din 05 octombrie 2023, nr. CEC10ALG/1/S din 07 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023 nu a fost încheiată, ne fiind adoptată la momentul înaintării prezentei acțiuni a unei hotărâri de admitere sau respingere a acestora.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 octombrie 2023, a fost respins recursul depus de Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, reprezentat de avocata Mariana Barașianț, fiind menținută încheierea din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza în contencios administrativ, intentată la acțiunea înaintată de Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu privire la contestarea actului administrativ.

Între timp, la 17 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală a adoptat Hotărârea nr. 1463, „cu privire la contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber”.

În temeiul Hotărârii nr. 1463, Comisia Electorală Centrală, a hotărât a admite parțial contestațiile înregistrate sub nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber pentru circumstanțele de fapt și de drept arătate în partea motivantă acesteia.

S-a atenționat concurentul electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și s-a atras atenția tuturor concurenților electorali să respecte interdicția de a utiliza materialele de publicitate politică în calitate de materiale de agitație electorală.

S-a atras atenția persoanelor cu funcții de demnitate publică, persoanelor cu funcții de răspundere și funcționarilor publici asupra abținerii, în exercitarea atribuțiilor funcționale, de la efectuarea agitației electorale, inclusiv de la utilizarea resurselor administrative prin implicarea acestora în campanie electorală.

S-a remis hotărârea menționată Ministerului Afacerilor Interne pentru examinarea celor expuse privind elementele de utilizare a resurselor administrative și, după caz, pentru adoptarea măsurilor de rigoare și spre informare participanților la procedura administrativă.

Partea reclamantă în prezenta acțiune invocă că, „*odată ce membrii CEC la data de 12 octombrie 2023 au votat 2 voturi „pentru”, 2 voturi „împotriva”, iar 4 abțineri sunt*

considerate voturi „împotrivă”, rezultă că proiectul de hotărâre a fost respins în întregime la data de 12 octombrie 2023.”

În contextul dat, Completul judiciar menționează că, potrivit art. 195 Cod administrativ coroborat cu prevederile art. 123 alin. (2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Astfel, Completul de judecată reiterează că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 octombrie 2023, a fost respins recursul depus de Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, reprezentat de avocata Mariana Barașianț, fiind menținută încheierea din 17 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza în contencios administrativ, intentată la acțiunea înaintată de Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu privire la contestarea actului administrativ.

În susținerea poziției sale Curtea Supremă de Justiție a reținut că: *„prima instanță corect a ajuns la concluzia că, la 12 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală nu a emis nici un act administrativ în privința contestației nr. CEC-10 ALG/1 din 05 octombrie 2023, completată prin suplimentul nr. CEC-10ALG/1/S din 07 octombrie 2023 și contestației nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023. Or, potrivit procesului-verbal nr. 171 al ședinței extraordinare a Comisiei Electorale Centrale din 12 octombrie 2023, proiectul de hotărâre propus asupra contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 05 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023 depuse de PP „MAN” nu a acumulat numărul necesar de voturi și nu a fost aprobat. Iar, reieșind din prevederile art. 32 alin. (1), art. 101 alin. (1) și (2) din Codul electoral și pct. 135 din Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea nr. 1098/2023, procedura administrativă de examinare a contestațiilor enunțate supra, nu a fost încheiată, ne fiind adoptată la momentul înaintării prezentei acțiuni a unei hotărâri de admitere sau respingere a contestațiilor depuse de PP „MAN”. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 12 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală nu a emis nici o hotărâre cu referire la admiterea sau respingerea contestației nr. CEC-10 ALG/1 din 05 octombrie 2023, completată prin suplimentul nr. CEC-10ALG/1/S din 07 octombrie 2023 și contestației nr. CEC-10ALG/2 din 07 octombrie 2023 depuse de PP „MAN”, nefiind finisată procedura administrativă.”*

Astfel, argumentele reprezentantului reclamantului expuse în sensul că la 12 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală s-a expus asupra contestațiilor vizate nu pot fi reținute de instanță ca fiind întemeiate.

Or, după cum a reținut și Curtea Supremă de Justiție în decizia din 21 octombrie 2023, procesul verbal nr. 171 al ședinței extraordinare a Comisiei Electorale Centrale din 12 octombrie 2023, nu constituie în sine act administrativ individual, în sensul art. 10 din Codul administrativ, dar este o operațiune administrativă, conform art. 15 alin. (1) din Codul administrativ, care nu produce ca atare efecte juridice.

Conform art. 119 alin. (2) din Codul administrativ, un act administrativ individual poate fi emis în scris, verbal sau prin comportament concludent. Forma actului administrativ individual este aleasă de autoritatea publică care emite actul administrativ în baza dreptului discreționar corespunzător obligațiilor sale. Actul administrativ scris poate fi emis pe suport de hârtie sau în formă de document electronic.

În lumina celor expuse, PP „MAN” eronat consideră că prin exprimarea votului „împotrivă” de către 6 membri ai Comisiei Electorale Centrale, contestațiile sale au fost

respinse și actul administrativ individual a fost emis de către autoritatea publică prin comportamentul său concludent, fără a îmbrăca forma scrisă sau verbală. Or, în cadrul ședinței din 12 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală nu a emis o hotărâre pe marginea contestațiilor PP „MAN”, iar examinarea acestor chestiuni a fost inclusă pe ordinea de zi a ședinței Comisiei Electorale Centrale stabilite pentru data de 17 octombrie 2023.

Respectiv, după cum rezultă din obiectul prezentei acțiuni, Comisia Electorală Centrală s-a expus asupra contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber prin Hotărârea nr. 1463 din 17 octombrie 2023.

Această circumstanță odată în plus denotă netemeinica alegației reprezentantului reclamantului, precum că contestațiile sale au fost respinse prin comportamentul concludent al Comisiei Electorale Centrale la ședința extraordinară din 12 octombrie 2023.

În ce privește legalitatea în fond a Hotărârii nr. 1463 din 17 octombrie 2023, Completul judiciar apreciază că aceasta a fost adoptată cu respectarea prevederilor legale, iar în susținerea poziției sale va reține următoarele.

În contestațiile depuse, partea reclamantă a invocat că, PP „PAS” a început campania electorală înainte de termen prin distribuirea ziarelor cu simbolica PAS, menționând că, a data de 5 octombrie 2023, în spațiul public au apărut poze cu un transport al Î.S. „Poșta Moldovei” având seturi de ziare marcate cu simbolica PAS și cu sloganul „/pas/peu Moldova”, „/pas/для Молдовы”, acțiunea având loc în orașul Rîșcani, raionul Rîșcani.

Completul judiciar reține că, conform pct. 42 din Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale generale din data de 5 noiembrie 2023, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1150/2023, data începerii campaniei electorale pentru concurenții electorali este ziua de 6 octombrie 2023.

Vizavi de pretinsa acțiune de agitație electorală înainte de termen, prin distribuirea ziarelor cu simbolica PAS, din materialele cauzei se desprinde că la data de 5 octombrie 2023 un mijloc de transport al Î.S. „Poșta Moldovei” a transportat colete cu ziarul în cauză.

La materialele dosarului administrativ se regăsește copia contractului nr. 4671/6/2023 din 2 octombrie 2023 încheiat între Î.S. „Poșta Moldovei” și PAS, precum și copia de pe ziarul care este obiect al contestației nr. CEC-10ALG/1.

Din conținutul contractului nr. 4671/6/2023 din 2 octombrie 2023, încheiat între Î.S. „Poșta Moldovei”, în calitate de prestator, și PAS, în calitate de beneficiar, se reține că, Î.S. „Poșta Moldovei” s-a obligat să asigure recepționarea de la adresa indicată de către beneficiar, precum și prelucrarea, transportarea și livrarea trimerilor la adresele prevăzute în Anexa nr. 3, contra unei plăți stabilite conform tarifelor în vigoare și indicate în Anexa nr. 1 a contractului. În Anexa nr. 3 din contractul nr. 4671/6/2023 din 2 octombrie 2023 sunt date adresele oficiilor teritoriale ale PAS.

Drept urmare, Completul judiciar reține că, livrarea trimerilor de către Î.S. „Poșta Moldovei” la adresele oficiilor teritoriale ale beneficiarului PAS s-a realizat în baza contractului nr. 4671/6/2023 din 2 octombrie 2023.

Potrivit punctelor 2.1.4 și 4.6 din contract, beneficiarul prezintă prestatorului Î.S. „Poșta Moldovei” trimerile ambalate, iar răspunderea privind conținutul trimerilor revine exclusiv beneficiarului, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

În cadrul procedurii administrative, în partea ce privește solicitarea CEC de a prezenta unui exemplar al ziarului, Î.S. „Poșta Moldovei” a menționat că aceasta s-a angajat să livreze trimerile la adresele stipulate în contract, în volum integral, nefiind deschis, verificat/păstrat conținutul acestor trimeri.

Din contestația și acțiunea depusă se reține că, însuși PP „MAN” a comunicat că, la data de 7 octombrie 2023 unui reprezentant al său i-a fost oferit un ziar al PAS cu titlul „Un /pas/ pentru Moldova”, iar în subsolul paginii este imprimat textul „Publicitate electorală. Alegeri locale generale din 5 noiembrie 2023. PP Partidul Acțiune și Solidaritate. Cont de plată nr. 00000000099 din 06.10.2023, achitat conform ordinului de plată nr. 2009 din data de 06.10.2023. Tiraj 500 000 exemplare, tipărit la Tipografia Edit Tipar Grup.”.

La capitolul dat, Comisia Electorală Centrală întemeiat a menționat că nu poate reține activitatea de transportare a ziarelor la data de 5 octombrie 2023 drept o acțiune de agitație electorală înainte de termen, deoarece prin transportarea acestora de către Î.S. „Poșta Moldovei” s-a realizat acțiunea de distribuire a publicității, iar distribuitorul de publicitate, în sensul prevăzut la art. 3 din Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, reprezintă persoana care distribuie publicitate către difuzorul de publicitate în interesul furnizorului de publicitate.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că, potrivit art. 1 din Codul electoral, prin agitație electorală se înțeleg apelurile, declarațiile, precum și acțiunile de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum.

Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate definește noțiunile de „difuzor de publicitate” și „consumator de publicitate”. Astfel, potrivit art. 3 al acesteia, *difuzor de publicitate* reprezintă orice persoană, inclusiv mass-media, care difuzează publicitate către consumatorii de publicitate. Iar prin *consumator de publicitate* se înțelege persoana al cărei interes este suscitât în raport cu obiectul publicității.

Examinând conținutul ziarului, Comisia Electorală Centrală a statuat că acesta conține elemente de agitație electorală, și anume: „VOTEAZĂ PAS”, „Votează PAS în toate buletinele”, fapt ce îl califică drept material de agitație electorală. De asemenea Comisia Electorală Centrală a statuat că, ziarul reprezintă un material electoral pornind de la elementele de identificare a publicității electorale pe care le conține, în conformitate cu pct. 19 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1155/2023. Cu toate acestea, raportând circumstanțele speței la noțiunile definite la art. 3 al Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate, se reține că, difuzor al ziarului este PAS, iar consumatorul ziarului este alegătorul.

Drept urmare, în condițiile descrise, Comisia Electorală Centrală just a statuat că, activitatea de transportare a ziarelor la data de 5 octombrie 2023 nu poate fi reținută drept o acțiune de agitație electorală înainte de termen, deoarece prin transportarea acestora de către Î.S. „Poșta Moldovei” s-a realizat acțiunea de distribuire a publicității, iar distribuitorul de publicitate, în sensul prevăzut la art. 3 din Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, reprezintă persoana care distribuie publicitate către difuzorul de publicitate în interesul furnizorului de publicitate.

Mai mult, însăși PP „MAN” în contestațiile și în acțiunea depusă relevă că un exemplar al ziarului a fost înmănat reprezentantului său la data de 7 octombrie 2023, adică în interiorul campaniei electorale. Probe că aceste ziare au fost difuzate către alegători la data de 5 octombrie 2023 nu au fost prezentate nici în cadrul procedurii administrative și nici în instanța de judecată.

Drept urmare, pretinsa acțiune de utilizare a resursei administrative, în cazul de față a serviciilor Î.S. „Poșta Moldovei”, nu poate fi reținută, întrucât serviciile de transportare a ziarului către oficiile teritoriale ale PAS sunt realizate în baza contractului nr.

4671/6/2023 din 2 octombrie 2023. Subsidiar, art. 70 alin. (6) din Codul electoral, stabilește că autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decât pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.

În ce privește momentul achitării serviciilor de tipărire a ziarului, se atestă că acestea au fost achitate în baza a două ordine de plată din 6 octombrie 2023, iar în conținutul ordinelor de plată este indicată destinația plății prin următorul text: „Plata pentru imprimare ziare RU conform contului nr. 99 din 06.10.2023” și „Plata pentru imprimare ziare RO conform contului nr. 99 din 06.10.2023”.

Art. 56 alin. (3) din Codul electoral prevede că, transferurile mijloacelor bănești de pe contul cu mențiunea „Fond electoral” se va face doar după înregistrarea concurentului electoral, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua alegerilor.

Completul judiciar reiterează că, conform pct. 42 din Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale generale din data de 5 noiembrie 2023, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1150/2023, data începerii campaniei electorale pentru concurenții electorali este ziua de 6 octombrie 2023.

Prin urmare, achitarea serviciilor pentru tipărirea materialului electoral a fost realizată în conformitate cu prescripția art. 56 alin. (3) din Codul electoral.

În partea ce vizează momentul achitării serviciilor de transportare a materialelor de către Î.S. „Poșta Moldovei”, potrivit punctului nr. 3.2. din contractul nr. 4671/6/2023 din 2 octombrie 2023, aceasta se efectuează de către beneficiar prin transfer bancar în termen de 5 zile din data semnării actelor de primire-predare și facturilor fiscale.

În contextul dat, Comisia Electorală Centrală a menționat că, asupra cheltuielilor pentru serviciile de transportare a trimerilor poștale, în calitate de organ de supraveghere și control privind finanțarea campaniei electorale, se va pronunța la etapa examinării rapoartelor financiare în cauză.

Într-o altă ordine de idei se reține că, prin contestația nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023, PP „MAN” a sesizat Comisia Electorală Centrală, precum că, la data de 5 octombrie 2023, în scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” a fost instalată o scenă cu panouri publicitare ce conțin inscripții electorale, prin care se identifică denumirea PAS. Ulterior, pe data de 6 octombrie, pe această scenă și pe același fundal a avut loc evenimentul de lansare în campanie a candidaților PAS în alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023. Se invocă faptul că materialele electorale care conțin îndemnul „Votează PAS” au fost printate/executate înainte de începutul campaniei electorale.

La capitolul dat Completul judiciar reține că, potrivit art. 70 alin. (3) din Codul electoral, indiferent de tipul scrutinului, campania electorală începe de la data înregistrării concurentului electoral, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua votării [...]. Astfel, conform normei citate și pct. 42 din Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale generale din data de 5 noiembrie 2023, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1150/2023, ziua de 6 octombrie 2023 constituie data începerii campaniei electorale pentru concurenții electorali.

Din cele invocate de reprezentantul reclamantului, rezultă acțiunile preparatorii ale PP „PAS” pentru desfășurarea întrunirii au avut loc în zilele de 5 și 6 octombrie 2023.

În acest context, Completul judiciar reține că, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea privind întrunirile, nr. 26-XVI din 22.02.2008, pentru desfășurarea întrunirilor pot fi montate construcții temporare. În acest caz, organizatorul ia măsurile necesare pentru a nu crea inconveniente disproporționate participanților sau trecătorilor și pentru a nu provoca pagube mediului ambiant, precum și asigură demontarea acestora imediat după încheierea întrunirii.

Potrivit art. 10 din Legea privind întrunirile, nr. 26-XVI din 22.02.2008, (1) Orice persoană care intenționează să desfășoare o întrunire notifică în scris, printr-o declarație prealabilă, autoritatea administrației publice locale din unitatea administrativ-teritorială respectivă cu cel puțin 5 zile înainte de data desfășurării întrunirii. (2) În declarația prealabilă se indică numele sau (în cazul unei persoane juridice) denumirea organizatorului, datele de contact ale organizatorului, scopul întrunirii, locul, data, ora începerii și durata întrunirii, traseele întrunirii (după caz), forma de desfășurare a întrunirii, numărul aproximativ de participanți, serviciile solicitate din partea autorității administrației publice locale. (3) Autoritatea administrației publice locale înregistrează declarația prealabilă și eliberează organizatorului o copie ștampilată a acesteia, care trebuie să conțină numărul, data și ora de înregistrare a declarației. (4) Autoritățile publice vor întreprinde acțiunile necesare pentru asigurarea serviciilor solicitate de către organizator, care sînt în mod obișnuit prestate prin intermediul organelor din subordine și al întreprinderilor pe care le administrează.

Materialele probatorii cuprind informația din declarația prealabilă depusă de PP „PAS” în vederea organizării întrunirii, conform art. 10 din Legea nr. 26/2008 privind întrunirile, și anume locația: mun. Chișinău, scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, data și ora desfășurării: 5 și 6 octombrie 2023, între orele 08:00-19:00.

În imaginile atașate la contestație, se atestă că la organizarea întrunirii au fost utilizate panouri publicitare cu inscripția „Publicitate politică Partidul Acțiune și Solidaritate, conform contractului nr. 1/09 din 29.09.2023, factura nr. EAJ000755583 din 03.10.2023, AO Arta și Cultura Evenimentului”. De asemenea, atât din materialele atașate la contestație, cât și din cele invocate de PP „MAN”, se atestă că textul „VOTEAZĂ PAS” de pe panourile publicitare este acoperit, respectiv nu pot fi identificate elemente de agitație electorală.

Cu privire la acest aspect, Comisia Electorală Centrală întemeiat a atenționat concurentul electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și a atras atenția tuturor concurenților electorali să respecte interdicția de a utiliza materialele de publicitate politică în calitate de materiale de agitație electorală. Or, potrivit pct. 15 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1155/2023, se interzice utilizarea materialelor de publicitate politică în calitate de materiale de agitație electorală.

Ce ține de cheltuielile efectuate pentru destinatarul AO „Arta și Cultura Evenimentului”, organizatorul logistic al evenimentului, potrivit informației raportate de către concurent PP „PAS”, respectiv de instituția bancară în care este deschis contul special, se confirmă că acestea s-au operat în baza facturii nr. 08 din 6 octombrie 2023 și în sumă totală de 637 400 lei.

În ceea ce privește participarea Prim-ministrului Republicii Moldova, Dorin Recean, la lansarea campaniei electorale a concurentului vizat- PP „PAS”, urmează de reținut că această funcție nu cade sub incidența prevederilor art. 16 alin. (3) din Codul electoral, nefiind obligatorie suspendarea activității în funcția respectivă din momentul începerii campaniei electorale. Mai mult, domnul Dorin Recean nici nu deține statutul de candidat în privința căruia sunt aplicabile prevederile vizate. Totodată, este de reținut că obligativitatea suspendării activității în funcțiile enumerate la art. 16 alin. (3) din Codul electoral este o măsură de prevenție de utilizare a resurselor administrative.

Potrivit art. 1 din Codul electoral, noțiunea „resurse administrative” semnifică - resurse umane, financiare și materiale de care dispun în egală măsură persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele cu funcții de răspundere și funcționarii publici și care derivă din controlul acestor persoane asupra personalului, a resurselor financiare și a

alocațiilor din bugetul public național, din accesul la facilitățile publice sau din administrarea de către aceste persoane a bunurilor mobile și imobile ce fac parte din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale.

Conform art. 70 alin. (6) din Codul electoral, se interzice candidaților să utilizeze resursele administrative, inclusiv prin lansarea sau participarea la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public național, utilizarea echipamentelor, a mijloacelor și a bunurilor publice în perioada electorală.

Deci, din prevederile citate se distinge cert obligația imperativă a concurenților electorali de a se abține de la utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale, indiferent de funcția în domeniul public pe care o exercită persoana. Adică, chiar dacă funcția deținută nu cade sub incidența prevederilor art. 16 alin. (3) din Codul electoral, persoana respectivă nu este exonerată de obligația abținerii de la utilizarea resurselor administrative în alte scopuri decât cele admise de lege. De asemenea, este de reținut că, în conformitate cu art. 10 alin. (2) din Legea nr. 199/2010, demnitarul poate fi exponent al partidelor politice sau al organizațiilor social-politice în cadrul autorității publice pe care o conduce sau în al cărei cadru își exercită funcția de demnitate publică, cu excepțiile prevăzute de legea specială. Totodată, potrivit alin. (3) din același articol prevede că, demnitarul, în exercitarea atribuțiilor funcționale, trebuie să se abțină de la propagarea doctrinei și ideologiei partidului sau organizației social-politice al cărei membru sau al cărei exponent este, inclusiv să se abțină de la participarea la colectarea de fonduri, la folosirea resurselor administrative, la afișarea însemnelor sau a obiectelor inscripționate cu sigla sau cu denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora, de la crearea sau contribuirea la crearea unor subdiviziuni ale partidelor politice în cadrul autorității publice pe care o conduce sau în al cărei cadru își exercită funcția de demnitate publică.

Din cele sesizate, se atestă faptul că domnul Dorin Recean a participat la lansarea campaniei și a fost prezentat publicului larg ca Prim-ministru al Republicii Moldova, deci conform funcției de demnitate publică deținute, Prim-ministrul a avut o alocuțiune prin care la final expres a îndemnat alegătorii la 5 noiembrie 2023 să voteze echipa PAS, echipa Europa. Evenimentul a început la ora 16:00 pe data de 6 octombrie 2023. Cu toate acestea Comisia Electorală Centrală temeinic a subliniat că, acțiunile individuale ale unei persoane de demnitate publică, care nu este candidat și nici membru al PP „PAS”, nu pot fi atribuite partidului.

Cu referire la utilizarea resurselor administrative prin participarea domnului Prim-ministru al Republicii Moldova, Dorin Recean, la lansarea campaniei electorale a concurentului electoral PAS, acțiunile cărui se contestă. Completul judiciar relevă că, fapta de utilizare a resurselor administrative cade sub incidența art. 48¹ alin. (7) din Codul contravențional nr. 218/2008. Iar, conform art. 400 din Codul contravențional, sarcina de examinare și constatare a faptei prevăzute la art. 48¹ alin. (7) este în competența materială a Ministerului Afacerilor Interne.

În condițiile expuse, Comisia Electorală Centrală prin Hotărârea nr. 1463 din 17.10.2023, întemeiat a atenționat persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele cu funcții de răspundere și funcționarii publici asupra abținerii, în exercitarea atribuțiilor funcționale, de la efectuarea agitației electorale, inclusiv de la utilizarea resurselor administrative prin implicarea acestora în campanie electorală și a remis prezenta hotărâre Ministerului Afacerilor Interne pentru examinarea celor expuse privind elementele de utilizare a resurselor administrative și, după caz, pentru adoptarea măsurilor de rigoare.

Art. 29 Cod administrativ prevede că, (1) Orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității.

- (2) O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă:
- a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege;
 - b) este necesară pentru atingerea scopului;
 - c) este rezonabilă.

(3) Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Conceptual, proporționalitatea acțiunii administrative, în special a actului administrativ, constă în obligația autorităților publice de a nu interveni în drepturile cetățeanului, decât într-un mod armonios și echilibrat și doar atunci când o cere interesul public, fără a atinge substanța dreptului subiectiv. Ingerințele în drepturile omului prin acțiune administrativă nu este exclusă, însă ea trebuie să urmărească un scop legitim urmând să fie potrivă, necesară și rezonabilă.

Proporționalitatea este un element obligatoriu al principiului legalității acțiunii administrative. Controlul judecătoresc efectiv realizat prin acțiunea în contencios administrativ obligă judecătorul administrativ să verifice respectarea acestei axiome juridice de către autoritățile publice, atunci când se relaționează cu cetățeanul prin acțiunea administrativă. Orice hotărâre judecătorească prin care se înfăptuiește jurisdicția administrativă trebuie să conțină efectuarea testului proporționalității.

Astfel, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. Verbul „trebuie” utilizat de legiuitorul Republicii Moldova în textul articolului 29 din Codul administrativ denotă despre o obligație absolută de respectare de către autoritățile publice a proporționalității atunci când întreprind măsuri oficiale, dar și obligația instanței de judecată de a verifica în ce măsură corespunde proporționalității.

Principiul proporționalității este derivat din statul de drept și are scopul de a proteja cetățenii de administrație publică disproporționată. Se bazează pe relația dintre scop și mijloace. Deci mijloacele pentru atingerea unui scop anume trebuie să fie potrivite, necesare și rezonabile. O măsură este potrivită numai dacă poate atinge scopul dorit și este necesară numai dacă nu este disponibil un alt mijloc la fel de adecvat care să nu interfereze cu drepturile persoanei în cauză. Mai mult, relația dintre scop și mijloace nu trebuie să fie lipsită de rezonabilitate. O încălcare a principiului proporționalității duce la nelegalitatea actului administrativ și nu poate fi înlăturată.

La caz, în contextul celor elucidate supra, Completul judiciar conchide că, măsurile întreprinse de către Comisia Electorală Centrală prin Hotărârea nr. 1463 din 17.10.2023, prin care a atenționat atât concurentul electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cât și toți concurenții electorali să respecte interdicția de a utiliza materialele de publicitate politică în calitate de materiale de agitație electorală, precum și a atras atenția persoanelor cu funcții de demnitate publică, persoanelor cu funcții de răspundere și funcționarilor publici asupra abținerii, în exercitarea atribuțiilor funcționale, de la efectuarea agitației electorale, inclusiv de la utilizarea resurselor administrative prin implicarea acestora în campanie electorală, este una legală, justificată și proporțională, în raport cu prevederile legale relevante speței.

În lumina celor menționate supra devin neîntemeiate alegațiile reprezentantului reclamantului precum că, în privința PP „PAS” urmau a fi aplicate sancțiunile prevăzute de Codul electoral.

Ținând cont de faptul că Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a constatat legalitatea, „cu privire la contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale

Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber”, devine neîntemeiată pretenția reclamantului cu privire la anularea acesteia precum și subsidiar devine neîntemeiată și pretenția cu privire la obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită act administrativ individual - hotărîre de admitere integrală a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023.

În lumina celor expuse, Completul judiciar va respinge ca neîntemeiată acțiunea în contencios electoral depusă de Partidul Politic „Mișcarea Alternativă Națională” către Comisia Electorală Centrală, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” privind anularea Hotărîrii CEC nr. 1463 din 17.10.2023, „cu privire la contestațiile nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023 ale Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională și nr. CEC-10ALG/3 din 8 octombrie 2023 a doamnei Marina Tauber”; obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită act administrativ individual - hotărîre de admitere integrală a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023.

În conformitate cu prevederile art.,art.95 alin. (1), 101 alin. (6), (7) Cod electoral, art.,art.224 alin. (1) lit. f), 225 Cod Administrativ, art. art. 389-390 CPC, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

HOTĂRĂȘTE:

Acțiunea în contencios administrativ depusă de Partidul Politic „Mișcarea Alternativă Națională” către Comisia Electorală Centrală, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” privind anularea Hotărîrii CEC nr. 1463 din 17.10.2023, obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită act administrativ individual - hotărîre de admitere integrală a contestațiilor nr. CEC-10ALG/1 din 5 octombrie 2023, nr. CEC-10ALG/1/S din 7 octombrie 2023 și nr. CEC-10ALG/2 din 7 octombrie 2023. *se respinge ca fiind neîntemeiată.*

Hotărîrea este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 (trei) zile, de la data adoptării hotărîrii.

Președintele completului,

Judecătorul

/semnat/

Mîra Ghenadie

Judecătorii

/semnat/

Dașchevici Grigore

/semnat/

Bostan Angela

